

คำถามพร้อมธงคำตอบวิชากฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งฯ การสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต สมัยที่ ๕๕ ปีการศึกษา ๒๕๔๕

ข้อ ๑. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยโอนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์โดยอนุญาตให้โจทก์ดำเนินคดีอย่างคนอนาถาในชั้นอุทธรณ์ จำเลยแก้อุทธรณ์ ก่อนส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ โจทก์ตาย อีก ๗ วันต่อมา นายรวบบุตรของโจทก์ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่โจทก์ ศาลชั้นต้นสอบถามจำเลยแล้ว จำเลยรับว่าโจทก์ถึงแก่ความตายแล้วและนายรวบเป็นทายาทจริง ข้อเท็จจริงฟังได้ว่านายรวบมีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ได้ ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตให้นายรวบเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่โจทก์และสั่งให้นายรวบเสียค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งของศาลชั้นต้นทั้งสองประการดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์แล้ว แม้ยังไม่ส่งสำนวนไปศาลอุทธรณ์ ก็ถือว่าคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์เป็นอำนาจของศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาสั่ง ศาลชั้นต้นไม่มีอำนาจสั่งคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทน ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นสั่งอนุญาตให้นายรวบเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่โจทก์ ผู้มรณะจึงไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๒วรรคหนึ่ง (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๗๔/๒๕๓๖, คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๔๒๖/๒๕๑๗)

การเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้มรณะก็เพื่อให้มีคู่ความครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ผู้ที่เข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ไม่ได้เข้ามาในฐานะส่วนตัว คงมีสถานะเหมือนกับคู่ความที่มรณะนั่นเอง ดังนั้น การที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถาแล้วตายลง แม้ผู้ที่เข้าเป็นคู่ความแทนที่จะมีทรัพย์สินพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ก็มีสิทธิดำเนินคดีอย่างคนอนาถาต่อไปได้ การที่ศาลชั้นต้นสั่งให้นายรวยเสียค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ จึงไม่ชอบเช่นกัน (เทียบคำสั่งศาลฎีกาที่ ๖๐/๒๕๐๓ (ประชุมใหญ่))

ข้อ ๒. คำถาม จำเลยที่ ๑ เป็นลูกจ้างชั่วคราวในทางการที่จ้างของจำเลยที่ ๒ ซึ่งเอาประกันภัยไว้กับจำเลยที่ ๓ ด้วยความประมาทรถยนต์พลิกคว่ำ ที่บริเวณสวนจตุจักร ทำให้โจทก์ที่ ๑ และโจทก์ที่ ๒ ที่โดยสารภายในรถได้รับบาดเจ็บสาหัส โจทก์ที่ ๑ หนีเสียชีวิต โจทก์ที่ ๑ และโจทก์ที่ ๒ จึงได้ฟ้องจำเลยทั้งสามต่อศาลแพ่ง โดยโจทก์ที่ ๑ เรียกค่าเสียหาย ๘๐๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๒ เรียกค่าเสียหาย ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ขาดนัดยื่นคำให้การ จำเลยที่ ๓ ซึ่งให้การปฏิเสธ ยื่นคำร้องขอให้ศาลแพ่งชี้ขาดข้อกฎหมายเบื้องต้นว่า โจทก์ที่ ๒ ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๓ ต่อศาลแพ่ง เพราะความเสียหายของโจทก์ที่ ๒ แยกต่างหากจากความเสียหายของโจทก์ที่ ๑ และจำนวนค่าเสียหายของโจทก์ที่ ๒ อยู่ในอำนาจของศาลแขวงพระนครเหนือ

ให้วินิจฉัยว่า คำร้องของจำเลยที่ ๓ ตามที่กล่าวฟังได้หรือไม่ เพียงใด

ธงคำตอบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๘ บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป อาจเป็นคู่ความในคดีเดียวกันได้ โดยเป็นโจทก์ร่วมหรือจำเลยร่วม ถ้าหากปรากฏว่าบุคคลเหล่านั้น มีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลความแห่งคดี ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิบุคคลที่จะฟ้องคดีร่วมกันได้ และเป็นความมุ่งหมายของกฎหมายในมาตรา ๕๘ ที่จะให้มูลความแห่งคดีที่เกี่ยวข้องกันควรได้รับการพิจารณาจากศาลเดียวกัน ดังนั้น แม้ค่าเสียหาย

ของโจทก์ทั้งสองจะแยกจากกันได้และค่าเสียหายในส่วนของโจทก์ที่ ๒ มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวงพระนครเหนือก็ตาม แต่มูลหนี้หรือสิทธิเรียกร้องในค่าเสียหายของโจทก์ทั้งสองเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ในคราวเดียวกัน โจทก์ทั้งสองย่อมมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลค่าความแห่งคดี จึงฟ้องคดีร่วมกันได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๙ ศาลแพ่งย่อมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีโจทก์ที่ ๒ ได้ คำร้องของจำเลยที่ ๓ จึงฟังไม่ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๗๑/๒๕๔๑)

ข้อ ๓. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ร่วมกันรับผิดชอบชำระเงินกู้จำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ ให้การต่อสู้คดีแล้ว ส่วนจำเลยที่ ๒ ยังอยู่ในระหว่างส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง ต่อมาโจทก์ได้ยื่นคำร้อง ขอดอนฟ้องจำเลยทั้งสองโดยอ้างเหตุว่า จำเลยที่ ๒ ซึ่งต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ได้ตกลงชำระหนี้ให้แก่โจทก์แล้ว ศาลชั้นต้นสั่งคำร้อง ขอดอนฟ้องของโจทก์ว่า ให้โจทก์ส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องแก่ทนายจำเลยที่ ๑ ภายใน ๕ วัน ไม่มีผู้รับโดยชอบให้ปิด มิฉะนั้นถือว่าโจทก์ทิ้งฟ้อง เมื่อถึงวันนัดปรากฏว่าโจทก์ยังมีได้ดำเนินการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องให้ทนายจำเลยที่ ๑ ศาลชั้นต้นจึงสั่งว่าโจทก์ทิ้งฟ้อง ให้ยกคำร้องขอดอนฟ้องและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ให้วินิจฉัยว่า คำสั่งจำหน่ายคดีของศาลชั้นต้นในกรณีของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ การจำหน่ายคดีเพราะเหตุโจทก์ทิ้งฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๔ (๒) ต้องเป็นกรณีโจทก์เพิกเฉยไม่ดำเนินคดีภายในเวลาตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดไว้เพื่อการนั้นโดยได้ส่งคำสั่งให้แก่โจทก์โดยชอบแล้ว และกรณีตามบทบัญญัติดังกล่าว ไม่ได้หมายความว่าเมื่อศาลกำหนดระยะเวลาให้โจทก์ดำเนินคดีในเรื่องใดแล้วโจทก์เพิกเฉยจะเป็นกรณีทิ้งฟ้องเสมอไป จะต้องพิจารณาเป็นรายกรณีไป

กรณีตามปัญหา การยื่นคำร้องขอถอนฟ้องเป็นสิทธิของโจทก์ เพียงแต่ถ้าจำเลยยื่นคำให้การแล้ว ตามมาตรา ๑๗๕ วรรคสอง (๑) บัญญัติว่า ห้ามมิให้ศาลอนุญาตโดยมิได้ฟังจำเลยก่อน ดังนั้นการที่โจทก์ไม่ได้ดำเนินการส่งหมายนัดและสำเนาคำร้องให้จำเลยที่ ๑ เป็นเหตุให้ศาลไม่อาจสอบถามจำเลยที่ ๑ ได้ นั้น ศาลก็ชอบที่จะยกคำร้องขอถอนฟ้องในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๑ เสียได้เท่านั้น จะถือว่าโจทก์ทิ้งฟ้องไม่ได้ คำสั่งจำหน่ายคดีของศาลชั้นต้นโดยอ้างเหตุว่าโจทก์ทิ้งฟ้องในกรณีของจำเลยที่ ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แต่ในกรณีของจำเลยที่ ๒ ศาลชั้นต้นจะยกคำร้องขอถอนฟ้องจำเลยที่ ๒ ไม่ได้ เพราะมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติว่า ถ้าเป็นการถอนฟ้องก่อนจำเลยยื่นคำให้การ โจทก์อาจถอนฟ้องโดยยื่นคำบอกกล่าวเป็นหนังสือต่อศาล จำเลยที่ ๒ ยังมีได้ยื่นคำให้การ ดังนั้นคำร้องขอถอนฟ้องของโจทก์เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ ศาลชั้นต้นต้องสั่งอนุญาตเพราะเป็นคนละส่วนกับจำเลยที่ ๑ คำสั่งจำหน่ายคดีของศาลชั้นต้นโดยอ้างเหตุว่าโจทก์ทิ้งฟ้องในกรณีของจำเลยที่ ๒ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๔๔๓/๒๕๔๕)

ข้อ ๔. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้โจทก์จำเลยหย่าขาดจากการเป็นสามีภริยากัน จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นนัดสืบพยานโจทก์ไปฝ่ายเดียว ถึงวันนัดสืบพยาน จำเลยมาศาลและแจ้งต่อศาลว่าจำเลยประสงค์จะต่อสู้คดีขออนุญาตยื่นคำให้การโดยอ้างว่าไม่ได้ตั้งใจขาดนัด ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า การขาดนัดยื่นคำให้การของจำเลยเป็นไปโดยจงใจและไม่มีเหตุอันสมควร จึงมีคำสั่งไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การและดำเนินการสืบพยานโจทก์ต่อไป

ก) ระหว่างการสืบพยานโจทก์ จำเลยนำเอกสารฉบับหนึ่งที่มีข้อความว่า โจทก์ได้ให้อภัยในการกระทำอันเป็นเหตุฟ้องหย่าแล้วให้ตัวโจทก์ซึ่งอ้างตนเองเป็นพยานประกอบการถามค้าน โจทก์รับว่าได้ทำเอกสารฉบับนี้จริง จำเลยขออ้างส่งเอกสารฉบับนี้ต่อศาล ดังนี้ ศาลจะรับเอกสารฉบับนี้มาประกอบการวินิจฉัยพยานหลักฐานของโจทก์ได้หรือไม่

ข) ต่อมาหากศาลพิพากษาให้จำเลยแพคดี และจำเลยมิได้ยื่นอุทธรณ์ คำพิพากษานั้น จำเลยจะมีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้หรือไม่

ธงคำตอบ ก) การที่จำเลยที่ขาดนัดยื่นคำให้การมาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีและขออนุญาตยื่นคำให้การตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๙ วรรคหนึ่ง นั้น หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าการขาดนัดยื่นคำให้การนั้นเป็นไปโดยจงใจและไม่มีเหตุอันสมควร และมีคำสั่งไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การแล้ว มาตรา ๑๙๙ วรรคสอง บัญญัติให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป ในกรณีเช่นนี้จำเลยมีสิทธิตามคำนำพยานโจทก์ที่อยู่ระหว่างการสืบได้ แต่ไม่มีสิทธินำพยานหลักฐานของตนเข้าสืบไม่ว่าพยานบุคคลหรือพยานเอกสาร การที่จำเลยนำเอกสารมาใช้ถามค้านตัวโจทก์ซึ่งอ้างตนเองเป็นพยาน และโจทก์รับว่าได้ทำเอกสารฉบับนี้ขึ้นจริง จำเลยย่อมมีสิทธิส่งเอกสารฉบับนี้ต่อศาลได้ เพราะเป็นเอกสารประกอบการถามค้าน หาใช่กรณีที่จำเลยนำพยานหลักฐานของตนเข้าสืบอันเป็น การฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายข้างต้นไม่ ดังนั้น ศาลชั้นต้นจึงรับเอกสารฉบับนี้มา ประกอบการวินิจฉัยพยานหลักฐานของโจทก์ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๒๑๒/๒๕๐๑ และ ๙๖๗๖/๒๕๓๙)

ข) การที่ศาลไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การตามมาตรา ๑๙๙ วรรคสอง ต่อมาหากศาลมีคำพิพากษาให้จำเลยแพคดีโดยขาดนัดยื่นคำให้การ แม้จำเลยจะมีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษานั้นก็ตาม จำเลยก็จะมีคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไม่ได้เพราะต้องห้ามตามมาตรา ๑๙๙ ตรี (๒) ประกอบมาตรา ๑๙๙ วรรคสาม

ข้อ ๕. คำถาม โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยที่ ๑ ผู้กู้และจำเลยที่ ๒ ผู้ค้ำประกัน ร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยที่ ๑ ให้การว่า จำเลยที่ ๑ ทำสัญญากู้ยืมเงินจากโจทก์ในฐานะตัวแทนของนายทอง จึงไม่ต้องรับผิดชอบส่วนตัว ขอให้ยกฟ้อง และยื่นคำร้องขอให้ศาลหมายเรียกนายทองเข้ามาเป็นจำเลยร่วม ส่วนจำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องว่า จำเลยที่ ๒ ไปทำธุระที่ต่างจังหวัดกลับมายื่นคำให้การไม่ทัน มิได้จงใจยื่นคำให้การ

เกินกำหนด ขอให้รับคำให้การที่ยื่นมาพร้อมกับคำร้อง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ กับมีคำสั่งใน คำให้การของจำเลยที่ ๒ ด้ยว่า จำเลยที่ ๒ ยื่นคำให้การเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามกฎหมาย จึงไม่รับคำให้การ จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ต่างยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นทันที

ให้วินิจฉัยว่า ศาลชั้นต้นจะรับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ หรือไม่

ธงคำตอบ การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นคู่ความในคดีที่ยื่นคำร้องขอให้เรียกนายทองซึ่งเป็นบุคคลภายนอกให้เข้ามาเป็นคู่ความในคดีคือเป็นจำเลยร่วมคำร้องของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวมิใช่คำคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๕) เพราะมิได้ตั้งประเด็นระหว่างคู่ความ ดังนั้นเมื่อศาลชั้นต้นสั่งยกคำร้องของจำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่คำสั่งไม่รับหรือคืนคำคู่ความตามมาตรา ๑๘ แต่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาซึ่งต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒๖ (๑) ศาลชั้นต้นชอบที่จะไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๑ ไว้พิจารณา (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๑๗/๒๕๓๕, ๙๑๐๗/๒๕๔๔)

จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นรับคำให้การโดยยื่นคำร้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่จะยื่นคำให้การได้ การที่ศาลชั้นต้นยกคำร้องจึงมีผลเท่ากับศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้จำเลยที่ ๒ ยื่นคำให้การ ซึ่งเมื่อสั่งไม่อนุญาตแล้วก็ไม่จำเป็นต้องสั่งไม่รับคำให้การอีก คำสั่งของศาลชั้นต้นยังอยู่ในขั้นตอนของคำสั่งไม่อนุญาต ให้ยื่นคำให้การ มิใช่คำสั่งไม่รับคำให้การอันจะถือเป็นคำสั่งไม่รับคำคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ จึงเป็นคำสั่งในระหว่างพิจารณาต้องห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวในระหว่างพิจารณาคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ (๑) ศาลชั้นต้นชอบที่จะไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ ไว้พิจารณา (คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๓๓/๒๕๔๕)

ข้อ ๖. คำถาม นายกรเป็นโจทก์ฟ้องนายสินเป็นจำเลยขอให้ชำระหนี้เงินกู้จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ย ในระหว่างการพิจารณาของศาลชั้นต้น นายกรขอให้อายัดเงินของนายสินที่ฝากไว้ที่ธนาคารจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษา ศาลชั้นต้นได้สวนแล้ว มีคำสั่งอายัดเงินจำนวนดังกล่าวและได้แจ้งคำสั่งอายัดไปให้ธนาคารทราบแล้ว ต่อมา นายบุญซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของนายสินอีกคดีหนึ่งซึ่งศาลพิพากษาให้นายสินชำระเงินแก่นายบุญจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยคดถึงที่สุดแล้ว นายสินไม่ชำระหนี้แก่นายบุญตามคำพิพากษา นายบุญขอให้ศาลตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อบังคับคดีตามคำพิพากษาดังกล่าว และเจ้าพนักงานบังคับคดีได้อายัดเงินฝาก ของนายสินที่ถูกนายกรอายัดไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท นั้น ไปยังธนาคาร นายกรทราบเรื่องจึงยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นโต้แย้งว่า กรณีเป็นการอายัดขัดต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง ขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการอายัดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีในคดีของนายบุญ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้อายัดไว้ดังกล่าว

ไหววินิจฉัยว่า ข้อโต้แย้งตามคำร้องของนายกรฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ กรณีที่ต้องห้ามมิให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง นั้น ต้องเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการบังคับคดีโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อบังคับตามคำพิพากษา แต่กรณียึดหรืออายัดทรัพย์สิน ของจำเลยไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาเป็นวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๔ (๑) มิใช่เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึด หรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อบังคับ ตามคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นจึงมีสิทธิที่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อบังคับตามคำพิพากษาในคดีของตนได้ กรณีไม่ต้องห้ามมิให้ยึดหรืออายัดซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง

การที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอายัดเงินของนายสินที่ฝากธนาคารไว้ชั่วคราว ก่อนพิพากษาในคดีที่นายกรเป็นโจทก์ฟ้องนายสินนั้น นายบุญเจ้าหนี้ตาม คำพิพากษา ของนายสินลูกหนี้ตามคำพิพากษาในคดีอื่นยอมมีสิทธิที่จะอายัด เงินของนายสินดังกล่าวเพื่อบังคับตามคำพิพากษาในคดีของตนได้ กรณีไม่ต้อง ห้ามมิให้อายัดซ้ำ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๐ วรรคหนึ่ง ข้อโต้แย้งของนายกรฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๑๐/๒๕๑๘, ๒๘๓/๒๕๒๗, ๖๐๙๓/๒๕๓๔ และ ๙๕๒/๒๕๔๑)

ข้อ ๗. คำถาม นายใจขายที่ดินของตนให้แก่นายหวานโดยตกลง ผ่อนชำระราคากันเป็นงวด หากนายหวานชำระเงินงวดสุดท้ายแล้ว นายใจ จะไปโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้ ต่อมานายสุขเจ้าหนี้ฟ้องขอให้นายใจชำระหนี้ ศาลพิพากษาคดีถึงที่สุด ให้นายใจชำระหนี้ตามฟ้อง นายสุขจึงนำยึดที่ดินของ นายใจแปลงดังกล่าว หลังจากนั้น ๑ เดือน นายหวานชำระค่าที่ดินงวดสุดท้าย ตามกำหนดแล้ว ได้ทราบว่าที่ดินแปลงที่ซื้อขายถูกยึด นายหวานจึงยื่นคำร้อง ต่อศาลในคดีดังกล่าว ขอให้เพิกถอนการยึดโดยอ้างว่าการยึดทรัพย์ของนายสุข เป็นการกระทบกระเทือนสิทธิของนายหวาน

ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะสั่งคำร้องของนายหวานอย่างไร

ธงคำตอบ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๘๗ วางหลักไว้ว่า การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ย่อม ไม่กระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจร้องขอให้ บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย คำว่าสิทธิอื่น ๆ ต้องเป็นสิทธิ ที่เทียบเคียงได้กับบุริมสิทธิ

กรณีของนายหวานแม้จะได้ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินแปลงพิพาทกับ นายใจ ลูกหนี้ตามคำพิพากษา ก่อนที่นายสุขเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาจะนำยึด ที่ดินแปลงดังกล่าวและได้ชำระราคาครบถ้วนแล้วก็ตาม แต่สิทธิของนายหวาน เป็นเพียงบุคคลสิทธิที่จะบังคับให้นายใจลูกหนี้ตามคำพิพากษาจดทะเบียนโอน ที่ดินพิพาทให้แก่นายหวานตามสัญญาดังกล่าวเท่านั้น มิใช่บุริมสิทธิหรือสิทธิ อื่น ๆ ที่เทียบได้กับบุริมสิทธิ ทั้งขณะยึดที่ดินแปลงพิพาทยังเป็นกรรมสิทธิ์ของ

นายโจลูกหนี้ตามคำพิพากษาอยู่ นายหวนจึงไม่อาจขอให้เพิกถอนการยึดที่ดินแปลงพิพาทได้ ศาลต้องสั่งยกคำร้องของนายหวน (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๓๐/๒๕๓๐)

ข้อ ๘. คำถาม นายแดงทำสัญญาเช่าซื้อที่ดินจากนายโชค นายแดงชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว แต่นายโชคยังมีได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ ต่อมาศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายโชคเด็ดขาด นายแดงยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ขอให้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามสัญญาเช่าซื้อให้แก่ตน เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้วมีคำสั่งปฏิเสธไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาเช่าซื้อ ดังกล่าว เนื่องจากมีภาระเกินควรกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้ หลังจากทราบคำสั่งแล้ว ๑๐ วัน นายแดงจึงยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ต่อศาล เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำคัดค้านว่า นายแดงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านดังกล่าว เนื่องจากอำนาจในการจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ตกเป็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่เพียงผู้เดียว และบทบัญญัติเกี่ยวกับการไม่ยอมรับทรัพย์สินหรือสิทธิตามสัญญาก็ไม่ได้เปิดโอกาสให้นายแดงยื่นคำร้องคัดค้านดังกล่าวได้ทั้งสิทธิ ตามสัญญาเช่าซื้อที่ลูกหนี้มีต่อ นายแดงนั้นก็มีภาระเกินควรกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้ ขอให้ยกคำร้อง

ให้วินิจฉัยว่า คำคัดค้านของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วินิจฉัยว่าสัญญาเช่าซื้อที่ดินที่ นายโชคลูกหนี้ทำไว้ก่อนนายแดงมีภาระเกินควรกว่าประโยชน์ที่จะพึงได้ และปฏิเสธไม่ยอมรับสิทธิตามสัญญาตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๔๘๓ มาตรา ๑๒๒ นั้น เมื่อนายแดงซึ่งเป็นคู่สัญญาเห็นว่าคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ถูกต้อง ทำให้ตนได้รับความเสียหาย นายแดงชอบที่จะยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล ภายในกำหนดเวลา ๑๔ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบการกระทำหรือคำวินิจฉัยนั้นเพื่อให้ศาลมีคำสั่งยื่นตาม กลับ แก้ไข หรือสั่งประการใดตามที่เห็นสมควรได้ตามมาตรา ๑๔๖ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๘๗/๒๕๐๖)

การที่นายแดงชำระค่าเช่าซื้อที่ดินครบถ้วนแล้ว นายโชคลูกหนี้ย่อมไม่มีสิทธิอันใดที่จะได้รับจากนายแดงอีก ลูกหนี้คงมีแต่หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญาเช่าซื้อ คือ โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่นายแดง นายแดงจึงเป็นฝ่ายที่มีสิทธิอันจะพึงได้รับตามสัญญา หากใช้เป็นสิทธิตามสัญญาที่ลูกหนี้จะพึงได้รับมาไม่ กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่จะพิจารณาเพื่อปฏิเสธสิทธิตามสัญญา ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๒๒ ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๒๗ ถึง ๖๔๕/๒๕๕๒)

คำคัดค้านของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทั้งสองประการฟังไม่ขึ้น

ข้อ ๙. คำถาม คดีพื้นฟูกิจการเรื่องหนึ่ง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัทลูกหนี้ ต่อมาผู้ทำแผนเสนอแผนฟื้นฟูกิจการ โดยจัดกลุ่มเจ้าหนี้ ๓ กลุ่ม คือ ๑. เจ้าหนี้มีประกันได้แก่ ธนาคารรวมไทย จำกัด รายเดียว ๒. เจ้าหนี้ ไม่มีประกันประเภทสถาบันการเงินได้แก่ ธนาคารทรัพย์สยาม จำกัด และ ๓. เจ้าหนี้ไม่มีประกันที่มีใช้สถาบันการเงิน ทั้งในแผนเสนอชำระหนี้ให้ธนาคารรวมไทย จำกัด ด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าธนาคารทรัพย์สยาม จำกัด ที่ประชุมเจ้าหนี้ลงมติพิเศษ ยอมรับแผนและเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รายงานมติของที่ประชุมเจ้าหนี้ต่อศาล ธนาคารทรัพย์สยาม จำกัด ยื่นคำร้องต่อศาล คัดค้านแผนดังกล่าวว่าเป็นแผนที่ไม่ชอบ เพราะธนาคารทรัพย์สยาม จำกัด เป็นเจ้าหนี้ประเภทสถาบันการเงินเช่นเดียวกับธนาคารรวมไทย จำกัด จึงควรอยู่ในกลุ่มเดียวกัน นอกจากนี้แผนยังเสนอชำระหนี้ให้ธนาคารรวมไทย จำกัด ด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าธนาคารทรัพย์สยาม จำกัด จึงถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกัน

ให้วินิจฉัยว่า คำคัดค้านของธนาคารทรัพย์สยาม จำกัด ฟังขึ้นหรือไม่ และศาลล้มละลายกลางจะมีคำสั่งอย่างไร

ธงคำตอบ การจัดกลุ่มเจ้าหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐/๔๒ ทวิ นั้น แผนฟื้นฟูกิจการจะต้องจัดให้เจ้าหนี้มีประกันอยู่ในกลุ่ม เจ้าหนี้ตามมาตรา ๙๐/๔๒ ทวิ วรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) ส่วน

เจ้าหนี้ไม่มีประกัน จะต้องจัดอยู่ในกลุ่มเจ้าหนี้ตามมาตรา ๙๐/๔๒ ทวิ วรรคหนึ่ง (๓) เช่นนี้ การที่แผนจัดให้ธนาคารรวมไทย จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าหนี้มีประกันอยู่คนละกลุ่มกับธนาคาร ทริพย์สยาม จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ไม่มีประกัน จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐/๔๒ ตีรับบัญญัติให้สิทธิของเจ้าหนี้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ต้องได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกัน ดังนั้น การที่จะพิจารณาว่าเจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้อย่างเท่าเทียมกันตามบทบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ จึงต้องพิจารณาเฉพาะบรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันเท่านั้น การที่แผนจัดให้ธนาคารรวมไทย จำกัด และธนาคาร ทริพย์สยาม จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ที่อยู่ต่างกลุ่มกันได้รับการชำระหนี้ต่างกัน จึงสามารถกระทำได้ตามบทบัญญัติดังกล่าว

คำคัดค้านของธนาคารทริพย์สยาม จำกัด ทั้งสองประการฟังไม่ขึ้น ศาลล้มละลายกลางจึงต้องมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๙๐/๕๘ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๑๘/๒๕๕๕)

ข้อ ๑๐. คำถาม ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงลำปางย้ายไปรับราชการที่ศาลอื่น ส่วนนายนิติผู้พิพากษาศาลแขวงลำปางซึ่งมีอาวุโสสูงสุดลาราชการในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนายเยาว์ผู้พิพากษาประจำศาลที่อยู่ปฏิบัติราชการในศาลเพียงคนเดียวได้ไต่สวนมูลฟ้องในคดีอาญาเรื่องหนึ่งแล้วมีคำสั่งว่าคดีมีมูลให้ประทับฟ้อง และต่อมานายเยาว์มีคำสั่งจ่ายสำนวนคดีนี้ให้แก่ตนเองเป็นเจ้าของสำนวน

ให้วินิจฉัยว่า การไต่สวนมูลฟ้องและการสั่งจ่ายสำนวนของนายเยาว์ดังกล่าว ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ การพิจารณาคดีในศาลแขวง ผู้พิพากษาคนเดียวมีอำนาจไต่สวน มูลฟ้องและมีคำสั่งในคดีอาญา ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๑๗ ประกอบ มาตรา ๒๕ (๓) แต่ผู้พิพากษาประจำศาลหาไม่อำนาจดังกล่าวด้วยไม่ ตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง การที่นายเยาว์ผู้พิพากษาประจำศาลใน

ศาลแขวงลำปางได้สวนมูลฟ้อง คดีอาญา แล้วมีคำสั่งว่าคดีมีมูลให้ประทับฟ้อง จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา ๙ เมื่อตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงว่างลง ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน ถ้าผู้พิพากษาที่มีอาวุโสสูงสุดในศาลนั้นไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้พิพากษาที่มีอาวุโสถัดลงมาตามลำดับในศาลนั้นเป็นผู้ทำการแทน แต่ผู้พิพากษาประจำศาล จะเป็นผู้ทำการแทนในตำแหน่งดังกล่าวไม่ได้ ดังนั้น การที่นายเยาว์ผู้พิพากษาประจำศาลในศาลแขวงลำปางได้ทำการแทนผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงลำปางจ่ายสำนวนคดีให้แก่ตนเองเป็นเจ้าของสำนวน จึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว